

Departament Żeglugi Powietrznej

Stan bezpieczeństwa lotów w lotnictwie cywilnym

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Programy realizowane w 2005 r.

- Inspekcje służb ruchu lotniczego,
- *Runway Incursion* – Zapobieganie wtargnięciom na drogi startowe,
- *Level bust* – Naruszenia separacji pionowej przy wznoszeniu/zniżaniu samolotów i aktywacji pokładowego systemu zapobiegania kolizjom (ACAS) z konsekwencją wykonywania manewrów zmiany poziomu lotu (RA).

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Inspekcje służb ruchu lotniczego

Lotniska kontrolowane:

organ kontroli lotniska	11
-------------------------	----

organ kontroli zbliżania	3
--------------------------	---

organ kontroli obszaru	1
------------------------	---

organ informacji powietrznej	3
------------------------------	---

Lotniska niekontrolowane	52
--------------------------	----

RAZEM	70
--------------	-----------

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Inspekcje służb ruchu lotniczego

Główne niezgodności:

- brak realizacji postanowień Art.120 ust. 4 Ustawy prawo lotnicze nakładającego na zarządzającego lotniskiem obowiązek utworzenia lotniskowego organu służby informacji powietrznej (AFIS),
- brak realizacji Wytycznych Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego w sprawie kierowania lotami szkolnymi na lotniskach niekontrolowanych i lądowiskach w zakresie wyposażenia stanowisk kierowania lotami w urządzenia techniczne (brak radiostacji zapasowej, brak zabezpieczenia ppoż.) i dokumentację (brak książki kierownika lotów).

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Inspekcje służb ruchu lotniczego

- nieaktualna dokumentacja regulująca zasady korzystania z lotnisk niekontrolowanych (Instrukcje Użytkowania Lotnisk w większości przypadków są wydawnictwami z lat 80-tych i większość danych w nich zawartych jest nieaktualna),
- niezgodność danych zawartych w publikacji „AIP – Polska” za stanem faktycznym (termin aktualizacji publikacji wyznaczony przez ULC minął 31 marca br.)

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Inspekcje służb ruchu lotniczego

Uwagi i zalecenia profilaktyczne z inspekcji wykonanych w 2005 roku przekazano do realizacji:

- zarządzającym lotniskami (dotyczące służb ruchu lotniczego na lotniskach niekontrolowanych),
- dyrektorowi Agencji Ruchu Lotniczego (dotyczące służb ruchu lotniczego na lotniskach kontrolowanych).

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Runway Incursion

- Wdrożenie Wytycznych Prezesa ULC w sprawie zapobiegania wtargnięciom na drogi startowe
- Powołanie Lotniskowych Zespołów Bezpieczeństwa Dróg Startowych.
- Inspekcja przedstawicieli IATA sprawdzająca stan wdrożenia programu (2005 rok).
- Prezentacja programu na lotniskach kontrolowanych.
- Inspekcje na lotniskach kontrolowanych (21).

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Runway Incursion

- Przygotowanie mapy lotniska Warszawa Okęcie z zaznaczonymi punktami o potencjalnie najwyższym zagrożeniu kolizjami – *HOT SPOT*.
- Poprawienie oznakowania na lotniskach.
- Poprawienie używanej frazeologii lotniczej przez personel lotniczy.

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Runway Incursion

Na początku br. prowadzenie programu Runway Incursion zostało przekazane do Departamentu Lotnisk

Nadzór nad Ruchem Lotniczym

Level bust

- Zainicjowanie badań i analiz naruszeń w Agencji Ruchu Lotniczego i przez przewoźników,
- Wdrożenie systemu szkoleń u głównych przewoźników zgodnego z zaleceniami Eurocontrol,
- Analiza zgłoszeń naruszania separacji pionowej i aktywowania ACAS,
- Opracowywanie zaleceń w celu ograniczenia tego typu przypadków.

Nadzór Techniczny

- Wykonano 112 **Inspekcji** Lotniczych Urzędzeń Naziemnych (CNS/MET)
- **Publikacje:**
 - ❖ Załącznik 10 ICAO tom 2 – *Łączność Lotnicza*,
 - ❖ Załącznik 10 ICAO tom 5 – *Wykorzystanie Zakresu Częstotliwości Radiowych*,
 - ❖ Załącznik 3 ICAO – *Służba Meteorologiczna dla Międzynarodowej Żeglugi Powietrznej* (wydanie 15),
 - ❖ Podręcznik GNSS,
 - ❖ Podręcznik Certyfikacji i Bieżącego Nadzoru Instytucji Zapewniających Służby Meteorologiczne.

Nadzór Techniczny

Certyfikacja

Zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia 550/2004 Parlamentu europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 10 marca 2004 w sprawie zapewniania służb żeglugi powietrznej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej zapewnianie służb: łączności, nawigacji, dozoru i meteorologicznej (CNS i MET) w obszarze Wspólnoty podlega certyfikacji.

Nadzór Techniczny

Certyfikacja

Kraje członkowskie mogą zezwolić (ust. 5 art. 7) na zapewnienie służb żeglugi powietrznej w części lub całości przestrzeni powietrznej będącej w ich odpowiedzialności **bez certyfikacji** tylko jeśli są one zapewniane statkom powietrznym w ruchu innym niż GAT. W takich przypadkach Kraje Członkowskie informują Komisję i inne Kraje Członkowskie o swojej decyzji oraz środkach podjętych dla zapewniania zgodności świadczonych usług z wspólnymi wymogami określonymi w rozporządzeniu 2096/2005 z dnia 20 grudnia 2005.

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Akty prawne UE

Aktualnie w ramach UE trwają prace nad stworzeniem przepisów wykonawczych do czterech rozporządzeń Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej - SES (*Single European Sky*):

1. 549/2004 – ramowe,
2. 550/2004 - w sprawie zapewniania służb żeglugi powietrznej,
3. 551/2004 - w sprawie przestrzeni powietrznej,
4. 552/2004 – w sprawie interoperacyjności.

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Na rok 2006 planowane jest przygotowanie przepisów wykonawczych WE z następujących obszarów:

- **Wstępny plan lotów,**
- **Koordinacja lotów i transfer,**
- **Protokół wstępnego przetwarzania danych lotniczych,**
- **Schemat opłat nawigacyjnych,**
- **Projektowanie dróg i sektorów lotniczych,**
- **Data Link Services (usługa transmisji danych),**
- **Separacja międzykanałowa w komunikacji ziemia – powietrze,**
- **Integralność danych lotniczych,**
- **ATFM,**

Wydział Standaryzacji i Przepisów

- Wymogi w zakresie dozorowania,
- Alokacja kodu interrogatora modu S,
- Schemat klasyfikacji ryzyka,
- Specyfikacje Wspólnoty w zakresie: elastycznego użytkowania przestrzeni powietrznej (FUA), interoperacyjności w wymianie informacji lotniczych (programy i protokoły OLDI, IFPS, ADEXP),
- Utworzenie EUIR (Europejskiego Górnego Rejonu Informacji Powietrznej,
- AIP dla EUIR,
- Transpozycja do rozporządzenia KE ESARR 1,
- Rozszerzenie przepisów SES na dolną przestrzeń powietrzną.

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Ponadto Komisja Europejska do zadań priorytetowych w 2006 roku zaliczyła:

- Przygotowanie certyfikacji ANSP, wydanie certyfikatów oraz wyznaczenie odpowiednich instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej w przestrzeni powietrznej państw członkowskich UE;
- Zintensyfikowanie prac w celu utworzenia FAB (opracowanie studium wykonalności w oparciu o fundusze TEN-T);
- SESAR (uczestnictwo w fazie zdefiniowania i przygotowanie do implementacji).

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Akty prawne EUROCONTROL

- W ramach nowelizacji rozporządzenia *Ministra Transportu w sprawie wprowadzenia do stosowania wymagań EUROCONTROL w zakresie bezpieczeństwa w ruchu lotniczym (ESARR)* wprowadzone zostaną do stosowania następujące przepisy:
 - ❖ **ESARR 1 – Nadzór nad bezpieczeństwem w zarządzaniu ruchem lotniczym**
 - ❖ **ESARR 6 – Oprogramowanie w systemach zarządzania ruchem lotniczym**

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Akty prawne wynikające z nowelizacji ustawy – Prawo lotnicze

Znowelizowane zostały następujące akty wykonawcze do ustawy:

- ***Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 8 marca 2004r. w sprawie podziału i szczegółowych zasad korzystania z polskiej przestrzeni powietrznej oraz sposobów współdziałania państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym z cywilnymi i wojskowymi lotniskowymi organami służb ruchu lotniczego,***

Wydział Standaryzacji i Przepisów

- *Rozporządzenie ministrów Infrastruktury i Obrony Narodowej z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej oraz umacniania obronności na czas pokoju,*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 9 października 2003 r. w sprawie zakazów lub ograniczeń lotów na czas dłuższy niż 3 miesiące,*
- *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 20 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonywania lotów międzynarodowych przez obce cywilne statki powietrzne oraz stałego pobytu polskich cywilnych statków powietrznych za granicą i obcych cywilnych statków powietrznych w Rzeczypospolitej Polskiej,*

Wydział Standaryzacji i Przepisów

Trwają prace nad przygotowaniem następujących aktów prawnych:

- **ustawą o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, jako samodzielnego organu wydzielonego z PP „Porty lotnicze”,**
- **rozporządzeniem Ministra Transportu w sprawie zasad wykonywania lotów przez bezzałogowe statki powietrzne w polskiej przestrzeni powietrznej,**
- **rozporządzeniem Ministra Transportu (lub zarządzeniem Prezesa ULC) w sprawie zasad wykorzystywania źródeł światła w polskiej przestrzeni powietrznej.**

Lotnicza służba SAR

ULC zgłosił propozycję zmian w ustawie Prawo lotnicze polegające na dodaniu Rozdziału 2a w Dziale VI Żegluga powietrzna, którego zapisy:

- Ustanawiają służbę poszukiwania i ratownictwa jako lotniczą służbę SAR,
- Określają że, służba jest zapewniana przez lotnicze zespoły poszukiwawczo-ratownicze wyposażone w statki powietrzne przygotowane do prowadzenia poszukiwań i ratowania rozbitków.
- Nakładają na MON obowiązek udostępniania wojskowych zespołów poszukiwawczo-ratowniczych.

Lotnicza służba SAR

- Dają podstawę do wykorzystywania zespołów HEMS Lotniczego Pogotowia Ratunkowego jako zespołów poszukiwawczo-ratowniczych.
- Ustanawiają ośrodek koordynacji poszukiwania i ratownictwa lotniczego jako organ cywilno-wojskowy zorganizowany przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym.
- Określają role organów administracji rządowej w wykonywaniu funkcji koordynacyjnych, regulacyjnych i państwowego organu nadzoru w sprawach lotniczej służby SAR.
- Dają delegację ustawową dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia regulującego sposób wykonywania lotniczej służby SAR.

Lotnicza służba SAR

Doraźnie uczestniczące statki powietrzne:

- Lotnictwa Sił Porządku Publicznego,
- Lotnictwa Straży Granicznej,
- Sił Zbrojnych.

zawiadamianie

Udostępniające informacje:

- Wojskowe i cywilne systemy radarowe i radionamierzenia,
- Organa nasłuchu radiowego,
- Organa SRL

pozyskiwanie

Wspomagające koordynację:

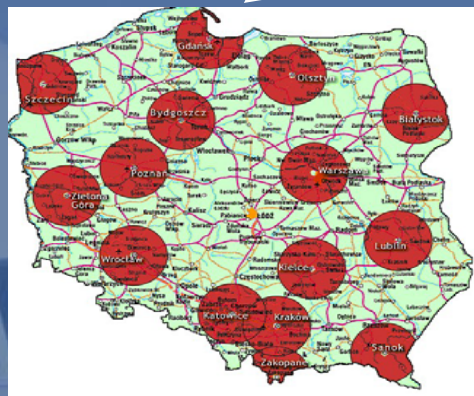
- Sektory FIS,
- Ośrodki Dowodzenia i Naprowadzania

delegowanie

Państwowy Organ Zarządzania Ruchem Lotniczym

Cywilno-Wojskowy
Ośrodek Koordynacji
Poszukiwania i Ratownictwa
Lotniczego
ARCC

kierowanie

LZP-R + LPR

Wojskowe LZP-R

Departament Żeglugi Powietrznej

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ